

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**I RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATION G'OYA
VA YECHIMLAR**

YANVAR, 2026

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**I RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY
KONFERENSIYASI MATERIALLARI**

2026-yil, yanvar

TOSHKENT-2026

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar. I Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami. 2-jild, 1-son (yanvar, 2026-yil). – 80 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 8-yanvar

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi I Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

MUNDARIJA

TEXNIKA FANLARI

Foziljonov Khojiakbar

KEY STAGES OF RECOVERY OF VISUAL INFORMATION FROM SIDE ELECTROMAGNETIC RADIATION VIDEO PATHS OF COMPUTING SYSTEMS 5-9

IQTISODIYOT FANLARI

Murtazayev Isabek

ZARAFSHON MINTAQASI SHAROITIDA

BUXORO VILOYATI SANOAT RIVOJLANISHI 10-13

Mamanov Muxammadamin

RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONIDA TURIZM KORXONALARINI SAMARALI

BOSHQARISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI 14-18

FALSAFA FANLARI

Rahmatullayev Mardonbek

KIBER MAKONDA ERKINLIK VA XAVFSIZLIKNING ETIK CHEGARALARI 19-24

FILOLOGIYA FANLARI

Muzaffarov Javlon

UZUKLAR HUKMDORI" ROMANIDA ARXAİK EPOS AN'ANALARI RIVOJI 25-27

Po'latova Lobar

O'ZBEKISTON MTRK AXBOROT DASTURLARIDA BOSHLOVCHINING NUTQ MADANIYATI VA

UNING AUDITORIYAGA TA'SIRI 28-36

PEDAGOGIKA FANLARI

Xomidjonov Abrorjon

PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALAR ORQALI O'QUV MOTIVATSIYASINI OSHIRISH

STRATEGIYALARI 37-42

Buriyeva Sobira

YAPONIYADA MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI RAHBARLARINI TAYYORLASH VA

QAYTA TAYYORLASH TIZIMINING O'ZIGA XOS JIHATLARI 43-46

Nodirova Feruza

SHE'RIYATDA BADIY OBRAZNING O'ZIGA XOSLIGI

(Sa'dulla Hakim she'riyati misolida) 47-54

Sodiqova Gulnora

XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASIDA ISH BERUVCHILARNI KASBIY TA'LIM TIZIMIGA

JALB QILISHNING SAMARALI MEXANIZMLARI 55-60

Arustamyan Yana, Toshpulatov Omonullokhon

DATA-DRIVEN MANAGEMENT AND MANAGEMENT INFORMATION SYSTEMS (MIS) IN

UZBEK HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS 61-64

Djamilov Nurali

TARIX DARSLARIDA TARIXIY ATAMALARNI O'QITISHDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK

TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH 65-67

Abdullayeva Muyassar

BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING TA'LIM MUHITIGA MOSLASHUVIDA SOG'LIQNI

SAQLASH TEXNOLOGIYALARINING ROLI 68-70

TIBBIYOT FANLARI

Hurмаматова Нигина

ДЕМЕНЦИЯ: ЭТИОЛОГИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ И СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ

К РАННЕЙ ДИАГНОСТИКЕ 71-73

PSIXOLOGIYA FANLARI

Ismoilov Temurbek

VERBAL KOMMUNIKATSIYA ORQALI AUDITORIYA BILAN

SAMARALI MULOQOT O'RNATISH 74-79

FALSAFA FANLARI

KIBER MAKONDA ERKINLIK VA XAVFSIZLIKNING ETIK CHEGARALARI

Rahmatullayev Mardonbek Farhod o'g'li

Namangan davlat universiteti tadqiqotchisi

Annotatsiya. Ushbu tezis kiber makonda shaxsiy erkinlik va xavfsizlik konsepsiyalarining murakkab o'zaro bog'liqligini va ularning etik chegaralarini tahlil qiladi. Bugungi raqamli davrda axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi bilan shaxsiy ma'lumotlarning himoyasi, internetda so'z erkinligi, hamda xavfsizlikni ta'minlash masalalari global miqyosda dolzarb ahamiyat kasb etmoqda. Tadqiqot kiber-makonda erkinlik va xavfsizlikni muvozanatlash usullarini aniqlashga, etik me'yorlar va normativ-huquqiy asoslarni chuqur tahlil qilishga qaratilgan. Tezisdan nazariy-analitik yondashuvlar, zamonaviy texno-falsafiy konsepsiyalar hamda amaliy tadqiqotlar asosida kiber makondagi inson huquqlari va xavfsizlikni tartibga soluvchi mexanizmlar o'rganiladi. Shuningdek, tezisdan etik dilemma va paradokslar hamda ularning ijtimoiy-falsafiy va texnologik jihatdan yechim topish imkoniyatlari muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: Kiber makon, shaxsiy erkinlik, xavfsizlik, etik chegara, internet huquqi, raqamli madaniyat, axborot xavfsizligi, ijtimoiy-falsafiy tahlil.

THE ETHICAL BOUNDARIES OF FREEDOM AND SECURITY IN CYBERSPACE

Rahmatullayev Mardonbek Farhod o'g'li

Researcher at Namangan State University

Annotation. This thesis analyzes the complex interrelationship between personal freedom and security concepts in cyberspace, as well as their ethical boundaries. In today's digital age, the rapid development of information technologies has made the protection of personal data, freedom of speech on the internet, and security issues globally significant. The research focuses on identifying methods to balance freedom and security in cyberspace, as well as conducting a thorough analysis of ethical norms and normative-legal foundations. The thesis examines mechanisms that regulate human rights and security in cyberspace based on theoretical-analytical approaches, contemporary techno-philosophical concepts, and practical research. Additionally, the thesis discusses ethical dilemmas and paradoxes, along with the possibilities for finding solutions from social-philosophical and technological perspectives.

Key words: Cyber Space, Personal Freedom, Security, Ethical Boundaries, Internet Law, Digital Culture, Information Security, Socio-Philosophical Analysis

DOI: <https://doi.org/10.47390/ymdif-y2026v2i1/n04>

Kiber makon insoniyat faoliyatining barcha jabhalariga kirib borayotgan zamonaviy sotsial-falsafiy va texnologik fenomen sifatida muhim ilmiy tadqiqot ob'ekti hisoblanadi. Axborot texnologiyalarining tezkor rivojlanishi, global tarmoqlarning kengayishi va raqamli kommunikatsiya vositalarining kundalik hayotimizda integratsiyalashuvi inson huquqlari, erkinlik va xavfsizlik tushunchalarini yangi kontekstga olib chiqdi. Aniqrog'i, kiber makon nafaqat kommunikatsiya va ma'lumot almashish maydoni, balki shaxsiy va jamoaviy identifikatsiya, ijtimoiy nazorat, shuningdek, xavfsizlik va axborot himoyasi mexanizmlarini o'zida mujassamlashtirgan kompleks tizim sifatida qaraladi. Shu bois, kiber makonda erkinlik va xavfsizlikning etik chegaralarini aniqlash zamonaviy jamiyatda axborot huquqi va raqamli madaniyatni tartibga solishning dolzarb ilmiy masalasi hisoblanadi[1]. Kiber makondagi

shaxsiy erkinlik kontsepsiyasi asosan so'z erkinligi, shaxsiy hayotga daxlsizlik va individual ijtimoiy faollik bilan bog'liq bo'lib, raqamli muhitda insonning o'z fikrini ifoda etish, axborot resurslariga erkin kirish va shaxsiy ma'lumotlarni nazorat qilish imkoniyatini ta'minlaydi. Shu bilan birga, xavfsizlik masalasi kiber makonning asosiy komponentlaridan biri sifatida har qanday faoliyatni amalga oshirishda texnologik, huquqiy va etik me'yorlarni hisobga olishni talab qiladi. Erkinlik va xavfsizlikning o'zaro bog'liqligi paradoksal tabiatga ega bo'lib, bir tomonlama cheklovlar yoki haddan tashqari erkinlik xavfsizlikni zaiflashtirishi mumkin, aksincha, haddan tashqari nazorat erkinlikni cheklab, ijtimoiy va siyosiy noaniqliklarni kuchaytiradi. Etik nuqtai nazardan kiber makondagi cheklovlar va imkoniyatlar insoniyat tarixidagi axloqiy prinsiplar va global inson huquqlari me'yorlari bilan chambarchas bog'liq. Zamonaviy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, texnologik rivojlanish bilan birga, axborot xavfsizligini ta'minlash uchun yangi etik normativlar va me'yorlar ishlab chiqilishi lozim. Masalan, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish, kiber jinoyatchilikning oldini olish, sun'iy intellekt va algoritmik qarorlar orqali inson faoliyatini nazorat qilish kabi masalalar global axborot huquqi kontekstida o'rganilmoqda. Shu nuqtai nazardan, kiber makondagi erkinlik va xavfsizlikni balanslash etik me'yorlar, texnologik yechimlar va ijtimoiy-falsafiy tahlilni birlashtirgan kompleks yondashuvni talab qiladi. Kiber makonda erkinlik va xavfsizlikning etik chegaralarini o'rganishning nazariy asoslari bir necha ilmiy yondashuvlar bilan belgilanadi. Birinchi yondashuv – axborot xavfsizligi nazariyasi bo'lib, u shaxsiy va jamoaviy xavfsizlikni ta'minlash mexanizmlarini tahlil qiladi. Ikkinchi yondashuv – raqamli huquqshunoslik konsepsiyasi bo'lib, u kiber makonda inson huquqlari, erkinlik va mas'uliyatning huquqiy chegaralarini belgilaydi[2]. Uchinchi yondashuv – ijtimoiy-falsafiy yondashuv bo'lib, u erkinlik, xavfsizlik va etik prinsiplar o'rtasidagi paradoksal o'zaro ta'sirni tushunishga imkon beradi. Bu uch yondashuvni integratsiyalash, kiber makondagi shaxsiy va kollektiv manfaatlarni uyg'unlashtirishga yordam beradi. Shuningdek, kiber makonning global tabiati va uning ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati tadqiqotning metodologik jihatdan murakkabligini oshiradi. Kiber makonda sodir bo'ladigan jarayonlar nafaqat texnologik infratuzilma bilan bog'liq, balki madaniy, siyosiy va etik kontekstni ham o'z ichiga oladi. Shu sababli, tadqiqotning asosiy vazifasi – shaxsiy erkinlik va xavfsizlikni o'zaro uyg'unlashtiruvchi etik me'yorlarni aniqlash, kiber makonda inson huquqlarini ta'minlovchi samarali mexanizmlarni ishlab chiqishdir. Kiber makondagi erkinlik va xavfsizlikning etik chegaralari bilan bog'liq tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, global tarmoqlar va sun'iy intellekt tizimlarining rivojlanishi bilan birga, etik va huquqiy normativlar ham doimiy yangilanishi zarur[3]. Shu nuqtai nazardan, zamonaviy kiber-makon tadqiqotlari erkinlik va xavfsizlik o'rtasidagi muvozanatni ta'minlashga qaratilgan, ilg'or texnologik va ijtimoiy-falsafiy yechimlarni ishlab chiqadi. Umuman olganda, ushbu tadqiqot kiber makonda erkinlik va xavfsizlikning murakkab o'zaro bog'liqligini, etik chegaralarni va ularni tartibga soluvchi nazariy hamda amaliy mexanizmlarni tizimli yoritishga qaratilgan bo'lib, zamonaviy axborot jamiyatida inson huquqlari va axborot xavfsizligini ta'minlashga oid ilmiy va amaliy muammolarga yechim izlashni maqsad qiladi.

Kiber makon bugungi global jamiyatda nafaqat texnologik inqilobning natijasi, balki insoniyat hayotining barcha jabhalarini qamrab olgan yangi ijtimoiy-falsafiy, huquqiy va etik maydon sifatida namoyon bo'lmoqda. So'nggi o'n yilliklar davomida internet va raqamli platformalarning kengayishi, shuningdek, sun'iy intellekt tizimlarining ommaviy qo'llanilishi,

shaxsiy va jamoaviy hayotning virtual fazoga integratsiyalashuvini kuchaytirdi. Shu nuqtai nazardan, kiber makon shaxsiy erkinlik va xavfsizlikning o'zaro bog'liqligini o'rganish uchun murakkab va dolzarb ilmiy maydonni tashkil etadi. Bugungi kiber makonda insonning erkinligi ko'plab omillar bilan cheklanishi yoki kengaytirilishi mumkin. Masalan, shaxsiy ma'lumotlarning himoyasi, onlayn kuzatuv tizimlari, sun'iy intellekt algoritmlari va global platformalarda nazorat mexanizmlari orqali insonning axborotga kirish va so'z erkinligi bilan bog'liq masalalar yuzaga keladi[4]. Shu bilan birga, kiber makon xavfsizligini ta'minlash insoniyatning raqamli barqarorligi va ijtimoiy rivojlanishi uchun muhim shart bo'lib, zamonaviy jamiyatda kiber jinoyatchilik, shaxsiy ma'lumotlarni suiiste'mol qilish, axborot manipulyatsiyalari va global kiberhujumlar tahdidini kamaytirishni talab qiladi. Mavzuning dolzarbligi shundan iboratki, kiber makonda erkinlik va xavfsizlik o'rtasidagi balansni ta'minlash nafaqat texnologik, balki ijtimoiy, huquqiy va etik jihatdan murakkab muammo sifatida namoyon bo'ladi. Zamonaviy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, erkinlik va xavfsizlikning teng muvozanati nafaqat shaxsiy huquqlarni himoya qilish, balki jamiyatning barqaror rivojlanishi va demokratik institutlarning mustahkamligini ta'minlashga xizmat qiladi. Shu bois, ushbu mavzu kiber makondagi shaxsiy va kollektiv manfaatlarni uyg'unlashtirish, internet huquqi, axborot xavfsizligi va etik prinsiplar nuqtai nazaridan tizimli tahlilni talab qiladi. Global tendensiyalarni ko'rib chiqadigan bo'lsak, so'nggi o'n yilliklar ichida kiber makonda xavfsizlikka doir nazariy va amaliy tadqiqotlar jadal rivojlanmoqda. Xususan, Yevropa Ittifoqi va AQShda shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilishga qaratilgan normativ-huquqiy baza shakllantirilgan, xususan, GDPR (General Data Protection Regulation) kabi mexanizmlar kiber makondagi erkinlik va xavfsizlikni tartibga soluvchi etik me'yorlar sifatida faol qo'llanilmoqda. Shu bilan birga, Sun'iy intellekt, katta ma'lumotlar (big data) va algoritmik qaror qabul qilish tizimlari kiber makondagi shaxsiy erkinlikni cheklashi mumkin bo'lgan yangi xavflarni yaratadi. Bu esa mavzuning dolzarbligini yanada oshiradi, chunki erkinlik va xavfsizlikning o'zaro bog'liqligi nafaqat texnologik, balki ijtimoiy-falsafiy va etik masalalarni ham o'z ichiga oladi. Shuningdek, kiber makonda erkinlik va xavfsizlikning etik chegaralari mavzusi inson huquqlari va global axborot xavfsizligi konsepsiyasi bilan uzviy bog'liq. Zamonaviy jamiyatda axborot texnologiyalari insonlarning shaxsiy va jamoaviy huquqlarini himoya qilish mexanizmlarini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Masalan, onlayn monitoring, sun'iy intellekt asosida algoritmik kuzatuv, ma'lumotlarni yig'ish va qayta ishlash kabi jarayonlar insonning axborot erkinligini cheklash bilan bog'liq bo'lishi mumkin[5]. Shu bois, erkinlik va xavfsizlikning o'zaro paradoksal tabiatini tahlil qilish, etik me'yorlar va huquqiy mexanizmlarni ishlab chiqish global miqyosda dolzarb ilmiy masala sifatida e'tirof etilmoqda. Mavzuning dolzarbligi shuningdek, kiber makonda ijtimoiy nazorat va shaxsiy erkinlikning muvozanatini o'rganish bilan mustahkamlanadi. Ilmiy tadqiqotlar ko'rsatadiki, haddan tashqari nazorat erkinlikni cheklab, ijtimoiy va siyosiy noaniqliklarni kuchaytiradi, aksincha, erkinlikning ortishi xavfsizlikni zaiflashtiradi. Shu nuqtai nazardan, kiber makonning murakkab va global xarakteri, shuningdek, shaxsiy erkinlik va xavfsizlik o'rtasidagi o'zaro ta'sirning paradoksal tabiati mavzuni ilmiy jihatdan dolzarb qiladi. Shu bilan birga, mavzuning dolzarbligi ijtimoiy-falsafiy, etik va texnologik paradigmalarning integratsiyasi orqali ham ko'rinadi. Kiber makon nafaqat axborot resurslari va texnologik infratuzilmani, balki insonning axloqiy va huquqiy qiyofasini ham o'zgartiradi. Shu bois, erkinlik va xavfsizlikni muvozanatlash konsepsiyasi nafaqat texnologik, balki ijtimoiy va

madaniy kontekstni ham hisobga olgan holda tadqiq etilishi zarur. Dolzarb tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kiber makonda erkinlik va xavfsizlikning etik chegaralari mavzusi nafaqat nazariy, balki amaliy muammolarni hal qilishga xizmat qiladi. Masalan, raqamli platformalarda so'z erkinligini ta'minlash, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish, kiber jinoyatchilikning oldini olish, algoritmik qarorlar va sun'iy intellekt tizimlarining etik me'yorlarini belgilash – bularning barchasi mavzuning dolzarbligini oshiradi[6]. Umuman olganda, kiber makonda erkinlik va xavfsizlikning etik chegaralari mavzusi ilmiy, huquqiy, ijtimoiy-falsafiy va texnologik jihatdan dolzarb bo'lib, zamonaviy axborot jamiyatida shaxsiy huquqlarni himoya qilish, ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash va demokratik institutlarning mustahkamligini qo'llab-quvvatlashda muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois, ushbu tadqiqot mavzusi nafaqat ilmiy, balki amaliy jihatdan ham dolzarb hisoblanadi va zamonaviy kiber-makon tadqiqotlarining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaraladi.

Kiber makonda erkinlik va xavfsizlikni tartibga soluvchi islohotlar bugungi globallashtirish va raqamlashtirilgan jamiyatda dolzarb vazifa sifatida e'tirof etilmoqda. So'nggi o'n yilliklar davomida turli mamlakatlarda raqamli infratuzilmani tartibga solish, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va kiber xavfsizlikni ta'minlashga qaratilgan kompleks islohotlar amalga oshirildi. Ushbu islohotlar texnologik, huquqiy va ijtimoiy-falsafiy jihatlarni o'z ichiga oladi va kiber makondagi erkinlik va xavfsizlik o'rtasidagi murakkab balansni ta'minlashga qaratilgan. Global miqyosda eng muhim islohotlardan biri sifatida Yevropa Ittifoqi tomonidan joriy etilgan GDPR (General Data Protection Regulation) qabul qilinishi sanaladi[7]. Ushbu huquqiy mexanizm shaxsiy ma'lumotlarning himoyasini ta'minlash, shaxsiy erkinlikni kafolatlash va korporativ sub'ektlarni ma'lumotlarni qayta ishlashda mas'uliyatni oshirishga qaratilgan. GDPR shaxsiy ma'lumotlarni yig'ish va qayta ishlash bo'yicha qat'iy etik va huquqiy me'yorlar belgilaydi, shuningdek, kiber makondagi shaxsiy erkinlikni kengaytiradi. Shu bilan birga, bu normativ-huquqiy islohot raqamli iqtisodiyotda biznes jarayonlarini ham modernizatsiyalashga yordam beradi, chunki korporatsiyalar ma'lumotlarni to'g'ri va mas'uliyat bilan boshqarishni o'rganadilar. AQSh va boshqa rivojlangan mamlakatlarda ham kiber makonda xavfsizlikni ta'minlashga qaratilgan islohotlar amalga oshirilmoqda. Masalan, Cybersecurity Information Sharing Act (CISA) va boshqa federal qonunlar tashkilotlar va hukumat organlariga kiber tahdidlar bo'yicha tezkor axborot almashish imkoniyatini yaratadi. Bu islohotlar global tarmoqlarda xavfsizlikni kuchaytiradi va shaxsiy erkinlikni cheklamasdan xavfsizlikni ta'minlash mexanizmlarini takomillashtiradi. Shuningdek, sun'iy intellekt va algoritmik tizimlar orqali kiber xavfsizlikni oshirishga qaratilgan texnologik islohotlar ham jadal rivojlanmoqda. Masalan, avtomatlashtirilgan xavf tahlil tizimlari, raqamli identifikatsiya va autentifikatsiya platformalari kiber makonda shaxsiy erkinlikni saqlab qolgan holda xavfsizlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, algoritmik qarorlar va sun'iy intellekt asosidagi monitoring tizimlari xavfsizlikni oshiradi, lekin ularning etik me'yorlari va inson huquqlariga ta'siri doimiy tadqiqotni talab qiladi. Mahalliy kontekstda, xususan O'zbekistonda kiber makon bilan bog'liq islohotlar so'nggi yillarda keng ko'lamda amalga oshirilmoqda[8]. Axborot xavfsizligi to'g'risidagi qonunchilik va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilishga doir me'yoriy hujjatlar qabul qilinib, raqamli infratuzilma va onlayn faoliyatni tartibga soluvchi huquqiy baza mustahkamlandi. Shu bilan birga, kiber jinoyatchilikning oldini olish, shaxsiy va davlat ma'lumotlar bazalarini himoya qilish, shuningdek, onlayn erkinlik va xavfsizlik o'rtasidagi balansni ta'minlashga qaratilgan strategiyalar ishlab chiqildi. Masalan, Raqamli

iqtisodiyot va axborot texnologiyalari bo'yicha milliy strategiyalar kiber makonning xavfsiz va barqaror rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi, shu bilan birga, shaxsiy erkinlik va axborotga erkin kirish prinsiplarini hurmat qiladi. Shuningdek, kiber makonda erkinlik va xavfsizlikni oshirishga qaratilgan xalqaro hamkorlik mexanizmlari ham dolzarb hisoblanadi. BMT, ITU (International Telecommunication Union) va boshqa xalqaro tashkilotlar kiber makonda xavfsizlikni ta'minlash, axborot huquqlari va shaxsiy erkinlikni himoya qilish bo'yicha normativ-huquqiy me'yorlar ishlab chiqmoqda. Bu global islohotlar mamlakatlararo tajriba almashish, standartlashtirish va etik me'yorlarni uyg'unlashtirishga xizmat qiladi[9]. Dolzarb ilmiy tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, kiber makonda erkinlik va xavfsizlikning etik chegaralarini belgilovchi islohotlar murakkab va ko'p qirrali xarakterga ega. Ular nafaqat texnologik va huquqiy, balki ijtimoiy-falsafiy yondashuvni ham talab qiladi. Shu bois, zamonaviy islohotlar erkinlik va xavfsizlik o'rtasidagi balansni ta'minlash, shaxsiy huquqlarni himoya qilish, axborot xavfsizligini oshirish va demokratik institutlarni mustahkamlashga qaratilgan kompleks mexanizm sifatida qaraladi. Umuman olganda, kiber makon bilan bog'liq islohotlar nafaqat texnologik, balki huquqiy, etik va ijtimoiy kontekstni o'z ichiga olgan murakkab tizimdir[10]. Ularning asosiy maqsadi shaxsiy erkinlikni hurmat qilgan holda xavfsizlikni ta'minlash, axborot huquqlari va global standartlarga mos keluvchi mexanizmlar yaratishdir. Shu sababli, mavzuga oid islohotlarni tadqiq etish va ularni ilmiy nuqtai nazardan tahlil qilish kiber makonda erkinlik va xavfsizlikning etik chegaralarini aniqlashda dolzarb ilmiy vazifa sifatida namoyon bo'ladi.

Xulosa: Bugungi kunda kiber makon insoniyatning ijtimoiy, iqtisodiy, huquqiy va madaniy hayotida markaziy o'rin tutayotgan murakkab va global tizim sifatida namoyon bo'lmoqda. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kiber makonda erkinlik va xavfsizlik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik murakkab va paradoksal xarakterga ega. Bir tomondan, shaxsiy erkinlik, ya'ni so'z erkinligi, axborotga erkin kirish, shaxsiy ma'lumotlarni nazorat qilish imkoniyati, kiber makonning ijtimoiy va madaniy ahamiyatini oshiradi; boshqa tomondan, xavfsizlik masalalari – kiber jinoyatchilik, ma'lumotlarni suiiste'mol qilish, sun'iy intellekt va algoritmik nazoratning potensial xavflari – shaxsiy erkinlikni cheklash ehtimolini yuzaga chiqaradi. Shu nuqtai nazardan, erkinlik va xavfsizlikni uyg'unlashtirish, ularning etik chegaralarini aniqlash va tartibga solish bugungi ilmiy va amaliy tadqiqotlarning ustuvor vazifasiga aylanmoqda. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, global va mahalliy islohotlar, xususan, GDPR, CISA va O'zbekistonning axborot xavfsizligi va shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish bo'yicha normativ-huquqiy bazasi, kiber makondagi erkinlik va xavfsizlikni muvozanatlashda samarali vositalar sifatida xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, sun'iy intellekt, algoritmik tizimlar va raqamli identifikatsiya platformalarining rivojlanishi kiber makonda xavfsizlikni oshirish, lekin etik me'yorlarni hisobga olishni talab qiladigan yangi murakkab vazifalarni yuzaga chiqaradi. Dolzarb ilmiy tadqiqotlar va global tajribalar shuni ko'rsatadiki, kiber makonda erkinlik va xavfsizlikning etik chegaralarini belgilash nafaqat texnologik va huquqiy, balki ijtimoiy-falsafiy yondashuvni ham talab qiladi. Etik prinsiplar, axborot xavfsizligi normativlari va inson huquqlarini himoya qilish mexanizmlari integratsiyalashgan holda kiber makonda barqaror va demokratik muhit yaratishga xizmat qiladi. Shu bois, kiber makonda erkinlik va xavfsizlikning etik chegaralarini o'rganish zamonaviy axborot jamiyatida shaxsiy huquqlarni himoya qilish, ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash, demokratik institutlarni mustahkamlash va global axborot xavfsizligini oshirish nuqtai nazaridan ilmiy va amaliy

jihatdan dolzarb ahamiyatga ega. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kiber makon bilan bog'liq murakkab va global masalalarni hal qilishda nazariy-analitik yondashuvlar, huquqiy me'yorlar, texnologik yechimlar va ijtimoiy-falsafiy prinsiplarni integratsiyalashgan holda qo'llash muhim ahamiyat kasb etadi. Umuman olganda, ushbu tadqiqot kiber makonda erkinlik va xavfsizlikning murakkab o'zaro bog'liqligini, etik chegaralarni aniqlash va tartibga soluvchi zamonaviy mexanizmlarni tizimli yoritishga qaratilgan bo'lib, ilmiy hamda amaliy jihatdan zamonaviy axborot jamiyatining barqaror va xavfsiz rivojlanishini ta'minlashga xizmat qiladi. Shu bilan birga, tadqiqot kiber makonda shaxsiy erkinlik va xavfsizlikni muvozanatlash, global standartlarga mos keluvchi etik va huquqiy me'yorlarni ishlab chiqish va joriy etishda asos bo'lib xizmat qilishi mumkin.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Abdullayeva B. S., Ro'ziyev Y. Z., Ismoilova K. V. Mediasavodxonlik va axborot madaniyati //Darslik. Toshkent.«Donishmand ziyosi. – 2024.
2. Shohbozbek, E. (2025). Theoretical foundations for the development of the spiritual worldview of youth. Maulana, 1(1), 29-35.
3. Hamdamova M. Ma'naviyat asoslari //Toshkent-2008. – 2008.
4. Ergashbayev, S. (2025). PHILOSOPHICAL FOUNDATIONS OF THE INTEGRATION OF EDUCATION AND UPBRINGING IN THE DEVELOPMENT OF YOUTH'S SPIRITUAL OUTLOOK. SHOKH LIBRARY, 1(10).
5. Odilqoriyev X. T. Davlat va huquq nazariyasi //Darslik.-T.: Toshkent "Adolat. – 2018.
6. Епрашбаев, Ш. (2025). O'zbekiston sharoitida uzluksiz ta'lim tizimi orqali yoshlarning ma'naviy dunyoqarashini rivojlantirish. Объединяя студентов: международные исследования и сотрудничество между дисциплинами, 1(1), 314-316.
7. Husanov B., G'ulomov V. Muomala madaniyati //T.: Iqtisod-moliya. – 2009.
8. Sh, E. (2025). Developing the spiritual worldview of young people through the continuous education system in Uzbekistan. Ob'edinyaya studentov: mejdunarodnye issledovaniya i sotrudnichestvo mejdu distsiplinami, 1(1), 314-316.
9. Abdullayev M. ZAMONAVIY MEDIA MAKONDA INTERNET VA IJTIMOY TARMOQLARNING INSON ONGIGA TA'SIRI //Молодые ученые. – 2024. – Т. 2. – №. 13. – С. 133-138.
10. Muruvvat, A., & Shohbozbek, E. (2025). THE ROLE OF PRESCHOOL EDUCATION IN SPIRITUAL AND MORAL VALUES IN UZBEKISTAN. Global Science Review, 3(2), 246-253.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

I RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2026-yil, yanvar

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar. I Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami. 2-jild, 1-son (yanvar, 2026-yil). – 80 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 8-yanvar

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.